

Receptació i blanqueig de capitals

Gonzalo Quintero Olivares

PID_00188250

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Índex

Introducció	5
Objectius	6
1. La receptació	7
1.1. La receptació de delictes	8
1.1.1. La conducta objectiva	8
1.1.2. Els "efectes del delicte previ" com a objecte de la receptació	9
1.1.3. El coneixement de la procedència dels efectes i l'ànim de lucre	9
1.1.4. El tipus qualificat	10
1.1.5. El límit de la pena imposable	10
1.2. La receptació de faltes	11
1.3. La naturalesa accessòria de la receptació	11
2. El blanqueig de capitals	13
2.1. Les conductes típiques	14
2.1.1. El delicte precedent	15
2.2. La reforma del 2010 i l'ampliació del blanqueig	16
2.2.1. La incorporació de l'autoblanqueig	16
2.2.2. La possessió com a blanqueig	17
2.2.3. Els béns objecte de l'acció	18
2.3. L'objecte del dol i altres finalitats	18
2.4. Tipus qualificat	19
2.5. Comissió imprudent	19
2.6. El tipus agreujat per pertinença a una organització	19
2.7. L'agreujament per la condició personal del subjecte actiu	20
2.8. La incriminació d'actes preparatoris	21
Resum	22
Exercicis d'autoavaluació	25
Solucionari	26
Glossari	27
Bibliografia	28

Introducció

El capítol XIV del títol XIII està dedicat a la receptació i altres conductes afins. El delictes de receptació, des que la llei de 9 de maig de 1950 el va separar del llibre primer del Codi penal, ha experimentat un procés continu d'ampliació i modificació que va culminar, immediatament abans de l'aprovació del Codi penal de 1995, amb la Llei orgànica 1/1988, de 24 de març. Aquesta llei té com a missió principal, encara que no exclusiva, incorporar al camp d'aquest delictes la transformació de guanys obtinguts en el narcotràfic, i compleix així una recomanació internacional orientada a obrir un front en la lluita contra el tràfic de drogues mitjançant la conseqüència final que té, que és l'aplicació dels beneficis obtinguts a negocis aparentment normals.

La vella figura del receptor o perista ha cedit el pas a tècniques complexes d'introducció en el mercat dels béns o els guanys procedents d'actes il·lícits, cosa que ha determinat també una ampliació de la incriminació a totes aquestes activitats de transformació.

El Codi de 1973 oferia, en aquesta matèria i referint-se concretament als delictes relatius al tràfic de drogues, algunes superposicions o repeticions entre els preceptes que castigaven la receptació i els preceptes específicament dedicats al tràfic de drogues. El Codi penal de 1995 ha intentat corregir aquests problemes tipificant el delictes de blanqueig de capitals juntament amb la receptació i suprimint-ne qualsevol referència dins del marc dels delictes contra la salut pública.

Objectius

En aquest mòdul hi ha els continguts i les eines procedimentals indispensables perquè assolis els objectius següents:

- 1.** Analitzar la configuració dels delictes de receptació en el Codi penal de 1995.
- 2.** Analitzar la configuració dels delictes de blanqueig de capitals en el Codi penal de 1995.
- 3.** Diferenciar els delictes de receptació dels de blanqueig de capitals d'acord amb els elements que configuren cadascuna de les figures típiques.
- 4.** Diferenciar els delictes de receptació i blanqueig de capitals de l'afavoriment personal com a forma de receptació.
- 5.** Diferenciar la receptació dels efectes procedents de delictes dels procedents de les faltes, discriminant els elements que els conformen.
- 6.** Aprendre la nova regulació conjunta del delictes de blanqueig de capitals en el Codi penal de 1995 i l'evitació de duplicitats reguladores que implica.
- 7.** Conèixer les causes d'agreujament específiques, tant en la receptació com en el blanqueig de capitals.

1. La receptació

Receptar és aprofitar-se dels fruits materials del delictes que ha comès un altre, normalment per incorporació definitiva o transitòria d'aquests fruits al patrimoni del receptor, que així contribueix a fer més difícil la recuperació de la cosa i que l'autor del fet, al qual també s'ajuda, pugui aconseguir el lucre que es va proposar, o, almenys, part del que va desitjar i buscar.

La regulació de la receptació es troba en els articles 298-300 del Codi penal.

Article 298 del Codi penal

"1) El qui, amb ànim de lucre i sabent que s'ha comès un delictes contra el patrimoni o l'ordre socioeconòmic, en el qual no hagi intervingut ni com a autor ni com a còmplice, ajudi els responsables a aprofitar-se dels seus efectes, o rebí, adquireixi o ocultí aquests efectes, ha de ser castigat amb la pena de presó de sis mesos a dos anys.

2) Aquesta pena s'ha d'imposar en la meitat superior a qui rebí, adquireixi o ocultí els efectes del delictes per a traficant-hi. Si el tràfic es realitza utilitzant un establiment o local comercial o industrial, s'ha d'imposar, a més, la pena de multa de dotze a vint-i-quatre mesos. En aquests casos els jutges o els tribunals, ateses la gravetat del fet i les circumstàncies personals del delinqüent, també li poden imposar la pena d'inhabilitació especial per a exercir la seva professió o indústria, per un termini de dos a cinc anys, i decidir la mesura de clausura temporal o definitiva de l'establiment o del local. Si la clausura és temporal, la durada no pot excedir els cinc anys.

3) En cap cas no es pot imposar pena privativa de llibertat que superi l'assenyalada al delictes encobert. Si aquest està castigat amb una pena d'una altra naturalesa, la pena privativa de llibertat s'ha de substituir per la de multa de 12 a 24 mesos, llevat que el delictes encobert tingui assignada una pena igual o inferior a aquesta; en aquest cas, s'ha d'imposar al culpable la pena d'aquell delictes en la meitat inferior."

Article 299 del Codi penal

"1) El qui amb ànim de lucre i amb coneixement de la comissió de fets constitutius de falta contra la propietat, habitualment se n'aprofiti o auxiliï els culpables perquè se'n beneficiïn dels efectes, ha de ser castigat amb la pena de presó de sis mesos a un any.

2) Si els efectes els rep o els adquireix per a traficant-hi s'ha d'imposar la pena en la meitat superior i, si es duen a terme els fets en un local obert al públic, s'ha d'imposar, a més, la multa de 12 a 24 mesos. En aquests casos els jutges o tribunals, atenent la gravetat del fet i les circumstàncies personals del delinqüent, també li poden imposar la pena d'inhabilitació especial per a l'exercici de la seva professió o indústria per un temps d'un a tres anys, i acordar la mesura de clausura temporal o definitiva de l'establiment o local. Si la clausura és temporal, la durada no pot passar de cinc anys."

Article 300 del Codi penal

"Les disposicions d'aquest capítol s'han d'aplicar encara que l'autor o el còmplice del fet del qual provinguin els efectes aprofitats sigui irresponsable o estigui personalment exempt de pena."

Habitualment se sosté que el bé jurídic protegit en els delictes de receptació és el mateix que ofenguin els delictes que prèviament s'hagin comès, i que el receptor coneix i se n'aprofita. Com després veurem, però, el delictes de recep-

tació incorpora elements que l'acosten als atacs a l'Administració de justícia, ja que en la descripció típica d'aquest delictes s'envaeix el terreny de l'afavoriment real, però no s'ha de desdibuixar la conducta del receptor reduint-la a una ajuda indirecta a l'autor del delictes que es vol desfer del fruit de la seva acció. També es pot veure com **una ajuda postconsumació**, i per això es diu que la receptació és una infracció que limita alhora amb la participació i amb l'afavoriment.

1.1. La receptació de delictes

La receptació és l'aprofitament dels fruits materials del delictes comès per una altra persona.

1.1.1. La conducta objectiva

La conducta objectiva de receptor, d'acord amb l'article 298.1 del Codi penal, pot consistir en l'ajuda als responsables d'un delictes previ contra el patrimoni o l'ordre econòmic perquè puguin obtenir profit de la seva acció, o també en l'adquisició o ocultació d'aquests objectes. A això s'hi afegeix un tipus qualificat: adquirir o ocultar els efectes del delictes per a traficar-hi. Tot això pot ser valorat penalment, sempre que no s'hagi participat en el delictes ni com a autor ni com a còmplice, ja que, si fos així, els actes de postconsumació no es podrien qualificar per separat, ja que s'integren i absorbeixen en el càstig del delictes previ.

Analitzem breument aquestes conductes per separat.

1) L'ajuda als responsables a aprofitar-se'n

És l'única manera de separar aquesta conducta de les d'afavoriment penat en l'article 451.1 del Codi penal. Es tracta, doncs, d'una ajuda interessada que obeeix abans de res a l'interès i benefici propis, i és compatible amb els actes d'intermediació o comissió retribuïts amb els quals els responsables del delictes aconsegueixen el seu benefici material. Es parteix d'una relació entre responsables i aprofitadors, però també pot ser que entre els uns i els altres hi hagi intermediaris que al seu torn percebin benefici pel fet de posar en contacte els altres, i aquests intermediaris també caben en el tipus.

S'ha assenyalat encertadament que és contradictori que el tipus de receptació que es pot anomenar **afavoriment lucratiu** estigui menys castigat que l'afavoriment com a delictes contra l'Administració de justícia, i això malgrat participar d'alguna manera de la lesió a dos béns jurídics (patrimoni i Administració de justícia). Aquesta desproporció és font de problemes interpretatius especials quan la conducta comença com a afavoriment sense ànim de lucre però després passa a resultar lucratiu, sia per una decisió posterior o per un

acte de liberalitat dels responsables del delictes. El més prudent és apreciar en aquest cas únicament el delictes contra l'Administració de justícia, encara que solament sigui per la inoperància de l'anomenat **dol subsegüent**.

2) Rebre, adquirir o ocultar

Aquesta és la modalitat de receptació en sentit propi o clàssic. Les tres accions són presidides per l'ànim de lucre. Si és així, rebre "amb ànim de lucre" s'ha d'interpretar com l'acolliment d'un enviament, mentre que l'adquisició és la compra directa (el clàssic perista). La recepció o adquisició pot ser indirecta.

1.1.2. Els "efectes del delictes previ" com a objecte de la receptació

L'ús de l'expressió *efectes del delictes* persegueix acollir clarament tot rendiment material que produeixi el delictes previ. Segons això, l'efecte és una cosa amb "valor mesurable en diners", al marge que s'hi comerciï o no, o simplement es custodii temporalment a canvi d'una suma de diners.

Exemple

Un efecte del delictes és el valor que adquireix per al gaudi un quadre robat.

La doctrina espanyola rebutja l'anomenada *receptació substitutiva*, que és la que té per objecte els béns que ja ha transformat el responsable del fet en guany.

1.1.3. El coneixement de la procedència dels efectes i l'ànim de lucre

Com és fàcil d'imaginar, el problema més complex en l'aplicació forense de la figura de la receptació és l'apreciació de la concurrència del dol, integrat per la consciència que els objectes que es reben procedeixen d'un delictes. Aquest problema és més greu encara si es té en compte que la receptació culposa no està castigada encara que aquesta modalitat estigui prevista en el delictes de transformació de béns.

Els elements que s'han d'analitzar per a apreciar la presència de dol són dos:

- Quina classe d'origen ha de conèixer.
- Com de fort i precís ha de ser aquest coneixement.

En relació amb la classe d'origen, el precepte indica que el coneixement s'ha de referir a la comissió prèvia d'un delictes contra el patrimoni o l'ordre socioeconòmic, cosa que deixa fora de l'àmbit que correspon els casos en què es considera que es tracta d'altres orígens, fins i tot delictius, com ara fotografies obtingudes il·lícitament, documents sostrets i fins i tot diners procedents del segrest d'una persona. Per a aquests supòsits, cal atènyer-se al que disposa cada infracció concreta per als usos ulteriors dels fruits d'aquestes infraccions.

Amb relació al grau de consciència en el dol, des de fa temps es veu en la jurisprudència una actitud favorable al fet que no n'hi ha prou d'una actitud anímica de dol eventual, que, d'altra banda, és la que es pot adaptar millor a les dificultats probatòries que conté la comprovació d'aquest requisit, si bé hi ha alguna sentència que ha declarat que n'hi ha prou que l'autor hagi pogut sospitar racionalment l'origen il·lícit. Ara bé, en contrapartida, la jurisprudència mateixa declara amb facilitat provat el dol directe segons indicis clars (preu vil, manera de compra, irregularitat de l'operació, estat de l'objecte, etc.), dels quals es dedueix que el receptor va actuar amb dol, sense entrar en matisos de la classe indicada abans (directa, eventual).

El coneixement d'aquest origen ha de ser anterior o coetani a l'acció, ja que en la receptació no hi ha una figura d'"adquisició de bona fe amb posterior tràfic a consciència de l'origen delictiu", de manera que amb l'aparició ulterior del coneixement no n'hi ha prou per a transformar en delictiva la conducta.

L'ànim de lucre és un element expressament exigint en el tipus de l'article 298 del Codi penal. El significat que té no difereix del que s'hi pot donar en altres delictes com el furt o el robatori, i, igual que en aquests delictes, no cal que es concreti en guany econòmic, de manera que, tornant a l'exemple anterior, l'adquisició d'una obra d'art robada amb la mera finalitat de gaudir de la possessió pot ser constitutiva de receptació.

1.1.4. El tipus qualificat

L'article 298.2 del Codi penal inclou un tipus qualificat, conformat per l'adquisició o ocultació ordenada al tràfic. A més, la pena s'agreuja si la conducta delictiva es fa utilitzant un establiment o local comercial o industrial, cosa que pot implicar, a més d'inhabilitacions, el tancament o clausura del local o establiment de què es tracti, sempre que el tipus d'activitat del comerç o indústria tingui relació amb els objectes que es reben, ja que el fonament de l'agreujament resideix precisament en l'aprofitament d'aquesta cobertura.

No sembla gaire comprensible que la finalitat de tràfic (implícita en bona part de les adquisicions com la manera que tindrà el receptor per a fer el seu propi lucre) hagi d'agreujar la resposta punitiva.

1.1.5. El límit de la pena imposable

D'acord amb l'advertiment legal exprés¹, la pena privativa de llibertat imposable no ha de depassar mai la que correspongui imposar al delictes receptat. S'ha dit de vegades que és inadequada, aquesta limitació, tradicional, d'altra banda, ja que si la receptació no està vinculada pel principi d'accessorietat no hi ha cap raó per què la pena imposable es vinculi de manera limitada a la dels autors. Aquesta crítica es descuida que el fonament d'aquesta limitació no és l'accessorietat, principi que serveix per a altres coses i que mostra els problemes que implica en l'article 300 del Codi penal, sinó el fet que, tractant-se

⁽¹⁾Article 298.3 del Codi penal.

d'agressions contra un mateix bé jurídic, el principi de proporcionalitat obliga a garantir que les conductes subsegüents d'atac (indirecte) no es puguin castigar tant com l'atac més greu, que és el fet pels autors del delicte.

1.2. La receptació de faltes

En el dret penal espanyol, la receptació d'efectes provinents de faltes és, com a regla, atípica, amb independència que el títol de possessió estigui viciat i el tenidor de l'objecte pugui ser comminat a retornar-lo. De la regla avantdita s'exclou la dedicació habitual a aquesta conducta, sobre la qual s'afegeixen dos subtipus qualificats, això és, la receptació orientada a l'ulterior tràfic i la feta en local obert al públic, totes dues sempre amb la nota d'habitualitat².

⁽²⁾Article 299 del Codi penal.

L'habitualitat solament s'entén partint d'un tipus criminològic: el del petit perista. No obstant això, i a fi de dotar el concepte d'una mínima base sòlida, la doctrina i la jurisprudència coincideixen a assenyalar que, estimant que l'habitualitat ha de ser necessàriament més reiterativa que la reincidència, cal que es produeixin com a mínim tres infraccions per a poder-la apreciar (STS d'11 d'abril de 1991). Per a evitar la repetició de càstig sobre el mateix fet (principi *ne bis in idem*), l'habitualitat s'ha de computar sempre a partir de l'última sentència en què hagi estat apreciada aquesta habitualitat.

Una modalitat qualificada en la receptació de faltes és la destinació a tràfic i la realització de l'activitat en local obert al públic³. Pel que concerneix la destinació al tràfic, ens remetem al comentari que sobre aquest concepte hem fet en comentar l'article anterior. Pel que fa a la realització dels fets en local obert al públic, cal destacar que el legislador, atesa l'entitat material dels efectes provinents de faltes, ha estimat una mica grandiloqüent parlar aquí d'establiment o local *comercial o industrial*, de manera que s'ha limitat al més modest de *local obert al públic*. Igual que en aquell cas, cal que els objectes receptats tinguin relació amb l'activitat ordinària d'aquest local.

⁽³⁾Article 299.2 del Codi penal.

El delicte de receptació s'agreuja si es duu a terme utilitzant un establiment o local comercial o industrial.

1.3. La naturalesa accessòria de la receptació

Les infraccions penals de receptació tenen la seva pròpia substantivitat i, per tant, el fonament del càstig no està vinculat al grau d'integració del delicte comès per l'autor (com succeeix, en canvi, amb els partícips, la incriminació dels quals depèn del fet que l'autor hagi obrat de manera típica i injusta) amb independència que sigui culpable o no (l'anomenada *accessorietat mitjana*). La receptació es castiga amb abstracció de les condicions de l'autor del fet. No

El càstig del receptor

A l'efecte de càstig del receptor, és irrellevant la condició d'irresponsable penal de l'autor del fet del qual provinguin els efectes aprofitats.

obstant això, sia per parentiu històric, sia perquè hi ha certes situacions equívocues, el legislador estima necessària una regla que contribueixi a fixar sens dubte quin és el fonament de la pena en aquest delictes.

Amb aquesta finalitat, l'article 300 del Codi penal declara la irrellevància que els autors o còmplices del delictes previ siguin "irresponsables" o estiguin "personalment exempts de pena". Que l'autor del fet sigui irresponsable pot estar determinat per diverses raons⁴, però quan l'article 30 del Codi penal esmenta la condició d'irresponsable en l'autor del fet com una cosa irrellevant o indiferent amb vista al càstig del receptor, és comprensible que no es refereixi a tota l'extensió de l'article 20 del Codi penal, ja que cal deixar-ne fora els casos de conducta justificada, la justificació de la qual es trasllada als actes subsegüents.

⁽⁴⁾Totes les circumstàncies d'exempció de responsabilitat criminal enumerades en l'article 20 del Codi penal.

També es declara la punibilitat de la receptació en els casos en què l'autor o còmplice del fet estiguin "personalment exempts de pena". Aquest esment es refereix a l'excusa absolutòria de parentiu de l'article 268 del Codi penal, que també adverteix que aquesta exempció és intransferible, i no abasta els estranys que participin del delictes.

Amb tot, queden alguns punts que cal aclarir:

- La receptació feta per un dels parents enumerats en l'article 268 del Codi penal està clarament exclosa de l'excusa, ja que el delictes esmentat en aquest article l'ha de cometre directament un parent contra un altre, i en aquest cas el delictes l'ha comès un estrany, al qual ajuda o amb el qual pacta el receptor.
- Si autor del fet i receptor són igualment parents, el coherent és estendre l'excusa a tots dos, i interpretar *pro reo* el plural que utilitza l'article 268 del Codi penal.

2. El blanqueig de capitals

La raó de ser d'aquest delictes obeeix, sens dubte, al reconeixement d'una realitat contemporània, generada inicialment per l'afany de fugir de les obligacions tributàries, cosa que deixa masses de diners amb dificultats d'ingrés en els circuits d'inversió o consum ordinaris, però sobretot la raó sobrevinguda cal buscar-la en una línia de lluita contra, en primer lloc, els delictes relatius al tràfic de drogues i, en segon lloc, altres delictes (patrimonials, econòmics o de qualsevol classe) que també poden produir grans sumes de diners que, per aquesta mateixa raó, tenen dificultats d'incorporar-se al tràfic ordinari sense que se'n detecti la procedència.

La incriminació del blanqueig en el dret espanyol té l'origen en la reforma del Codi penal de 24 de març de 1988, que va introduir l'article 546 bis *f*. Posteriorment, es va ampliar amb la incorporació de les decisions de la Convenció de Viena, afegint-hi els articles 344 bis *h* i bis *i*, de l'antic Codi penal de 1973. A les mesures penals s'hi va afegir la llei de 28 de desembre de 1993, sobre mesures de prevenció del blanqueig de capitals, el camp d'aplicació de les quals, indirectament, incideix també en la determinació de la conducta deguda, cosa que al seu torn és essencial per a la configuració, abans de res, de la modalitat imprudent prevista per a aquest delictes.

La descripció del delictes de blanqueig de capitals ha experimentat una modificació important per mitjà de la reforma de la Llei orgànica 5/2010.

Articles de 301 a 304 del Codi penal

"Article 301

1) El qui adquireixi, posseeixi, utilitzi, converteixi, o transmeti béns, sabent que aquests tenen l'origen en una activitat delictiva, comesa per ell o per qualsevol tercera persona, o realitzi qualsevol altre acte per a ocultar o encobrir el seu origen il·lícit, o per a ajudar la persona que hagi participat en la infracció o infraccions a eludir les conseqüències legals dels seus actes, ha de ser castigat amb la pena de presó de sis mesos a sis anys i multa del tant al triple del valor dels béns. En aquests casos, els jutges o tribunals, atenent la gravetat del fet i les circumstàncies personals del delinqüent, li poden imposar també la pena d'inhabilitació especial per a l'exercici de la seva professió o indústria per un temps d'un a tres anys, i acordar la mesura de clausura temporal o definitiva de l'establiment o local. Si la clausura és temporal, la durada no pot excedir els cinc anys.

La pena s'ha d'imposar en la meitat superior quan els béns tinguin l'origen en algun dels delictes relacionats amb el tràfic de drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicòtropes descrits en els articles 368 a 372 d'aquest Codi. En aquests casos s'apliquen les disposicions que conté l'article 374 d'aquest Codi.

També s'ha d'imposar la pena en la meitat superior quan els béns tinguin l'origen en algun dels delictes compresos en els capítols V, VI, VII, VIII, IX i X del títol XIX o en algun dels delictes del capítol I del títol XVI.

2) S'ha de sancionar amb les mateixes penes, segons els casos, l'ocultació o l'encobriment de la veritable naturalesa, l'origen, la ubicació, la destinació, el moviment o els drets sobre els béns o la seva propietat, si se sap que procedeixen d'algun dels delictes que expressa l'apartat anterior o d'un acte de participació en aquests.

3) Si els fets es realitzen per imprudència greu, la pena ha de ser de presó de sis mesos a dos anys i multa del tant al triple.

4) El culpable ha de ser castigat igualment encara que el delicte del qual provenen els béns o els actes que penen els apartats anteriors hagin estat comesos, totalment o parcialment, a l'estranger.

5) Si el culpable ha obtingut guanys, han de ser decomissats d'acord amb les regles de l'article 127 d'aquest Codi.

Article 302

1) En els casos que preveu l'article anterior s'han d'imposar les penes privatives de llibertat en la meitat superior a les persones que pertanyin a una organització dedicada a les finalitats assenyalades en aquests, i la pena superior en grau als caps, administradors o encarregats de les organitzacions.

2) En aquests casos, quan d'acord amb el que estableix l'article 31 bis sigui responsable una persona jurídica, se li han d'imposar les penes següents:

- a) Multa de dos a cinc anys, si el delicte comès per la persona física té prevista una pena de presó de més de cinc anys.
- b) Multa de sis mesos a dos anys, en la resta dels casos.

Ateses les regles que estableix l'article 66 bis, els jutges i tribunals poden imposar així mateix les penes que recullen les lletres *b* a *g* de l'apartat 7 de l'article 33.

Article 303

Si els fets que preveuen els articles anteriors els realitza un empresari, un intermediari en el sector financer, un facultatiu, un funcionari públic, un treballador social, un docent o un educador, en l'exercici del seu càrrec, professió o ofici, se li ha d'imposar, a més de la pena corresponent, la d'inhabilitació especial per a ocupació o càrrec públic, professió o ofici, indústria o comerç, de tres a deu anys. S'ha d'imposar la pena d'inhabilitació absoluta de deu a vint anys quan els fets esmentats els dugui a terme una autoritat o un dels seus agents.

A aquest efecte, s'entén que són facultatius els metges, els psicòlegs, les persones en possessió de títols sanitaris, els veterinaris, els farmacèutics i els seus dependents.

Article 304

La provocació, la conspiració i la proposició per cometre els delictes que preveuen els articles 301 a 303 s'han de castigar, respectivament, amb la pena inferior en un o dos graus."

2.1. Les conductes típiques

El Codi penal de 1995 regula els delictes de blanqueig (transformació, conversió de béns, adquisició, possessió, tinença) conjuntament, amb independència que els béns o capitals provinguin de tràfic de drogues o de qualsevol altre delicte, encara que es castigui més durament la primera possibilitat. S'inclouen després de la receptació i com a tancament del títol dedicat als delictes patrimonials i econòmics, si bé, a diferència del que succeeix amb la receptació, els seus delictes precedents no han de ser també dels descrits en el títol XIII. La descripció del delicte que figura en l'article 301 del Codi penal és excessivament prolixa, però se'n desprenen com a conductes punibles:

- Adquirir, convertir, posseir, utilitzar o transmetre béns sabent que tenen origen en un delicte greu.

- Portar a cap actes orientats a ocultar l'origen il·lícit de béns.
- Dur a terme actes que ajudin la persona que ha fet la infracció per a eludir les conseqüències dels seus actes.
- Ocultar o encobrir la vertadera naturalesa, origen, ubicació, destinació, moviment o drets sobre els béns o la propietat dels béns, sabent-ne la procedència delictiva.

Certament, algunes d'aquestes conductes, si no hi hagués aquest article, anirien a parar a la receptació o a les modalitats d'encobriment personal o real. Per tant, és essencial no perdre de vista la meta final, que sempre ha de ser la mateixa: aconseguir que béns d'origen il·lícit puguin ingressar en els circuits econòmics normals sense que se'n pugui detectar l'origen i naturalesa, o ajudar els qui s'hi dediquen a fer que ho aconseguixin.

D'altra banda, aquestes metes no s'han d'aconseguir en tot cas i en totes les conductes que hi ha incriminades. Encara més, n'hi ha moltes que solament són intents d'ajuda o d'ocultació, que poden ser infructuosos, sense que per això el delicte es deixi de consumir. Pel que concerneix la manera d'executar la conducta, és fàcil acceptar que es pot cometre per acció i per omissió; en aquest segon cas, quan l'administrativament obligat omet aplicar els controls o inspeccions deguts precisament per a la prevenció d'aquestes conductes.

2.1.1. El delicte precedent

En el delicte de blanqueig de capitals inicialment es concretava la classe de delicte amb la qual s'establí la relació, ja que la figura mateixa del blanqueig va néixer com a instrument en la lluita contra el tràfic de drogues i la delinqüència organitzada. Després hi va haver un procés d'ampliació de l'àmbit d'infraccions que es poden incloure en el concepte de *delicte precedent*: la Llei 19/2003, de 4 de juliol, va modificar la limitació de delictes previs i la va ampliar al blanqueig de capitals procedents de qualsevol tipus de participació delictiva en la comissió d'un delicte castigat amb pena de presó superior a tres anys, modificació que certament augmentava enormement el camp dels delictes previs.

Al cap de poc, la modificació del Codi penal introduïda per la Llei orgànica 15/2003, de 25 novembre, va anar més enllà de la Decisió marc 2001/500 en què s'inspirava, ja que en acontentar-se d'exigir que l'autor actuï sabent que els béns "tenen l'origen en un delicte" va acollir tots aquests delictes, encara que n'hi hagi molts que no estiguin castigats amb pena superior a un any de presó (que era el que indicava la Decisió marc). S'arriba així a la imprecisa fórmula del Codi actual, que aparentment accepta com a delicte precedent qualsevol delicte, ja que solament es refereix al fet que els béns tinguin simplement *origen* en un delicte.

Prescindint d'aquestes variacions sobre quin havia de ser el delictes precedent, quedava clar que el blanqueig de diners és un delictes lligat a la comissió *prèvia* d'altres delictes, circumstància cronològica que comparteix amb la receptació i, també, no ens en descuidem, amb l'afavoriment personal i real, que fins i tot essent delictes contra l'Administració de justícia ofereix més punts de contacte amb el blanqueig que el de receptació: el destinatari de la comminació penal, o si us estimeu més dir-ho així, l'abstracte destinatari de la norma en termes de prevenció general, és una persona diferent de la que ha aconseguit diners o béns cometent un delictes.

Aquests plantejaments han canviat amb la reforma del 2010.

2.2. La reforma del 2010 i l'ampliació del blanqueig

El pas més significatiu d'aquesta reforma ha estat introduir com a modalitat de blanqueig la **possessió o tinença**. Per si no fos prou, la nova fórmula permet atorgar el títol de "blanquejador" també als responsables mateixos del delictes generador dels béns. Aquestes decisions mereixen reflexions separades.

2.2.1. La incorporació de l'autoblanqueig

La causa principal que al seu moment es creés el delictes de blanqueig va ser, segons opinió pacífica, la insuficiència del règim de la receptació, a més del fet que aquest últim delictes preveu necessàriament un benefici del receptor, mentre que aquest component no és l'essencial en el blanqueig, en què preval l'ajuda al qui necessita situar en el mercat honest allò que té un origen delictiu. El parentiu entre aquestes dues infraccions és palès, i per això és lògic que comparteixin el capítol XIV. El blanqueig s'assembla a la receptació en elements importants, dels quals destaquen que l'un i l'altra pressuposen un delictes precedent que ha produït guanys als autors del delictes, que el receptor o el qui col·labora o ofereix serveis que poden ser útils a les finalitats de blanqueig coneixen l'existència d'aquest delictes o el preveuen. Blanqueig i receptació són intervencions postdelictives que donen lloc a un nou delictes que comet algú que no ha tingut intervenció en el delictes precedent, ja que si fos així el significat penal d'aquesta conducta seria un de diferent (participació i esgotament ulterior). En la receptació el delictes anterior hi ha d'haver produït "efectes", expressió que vol acollir tots els fruits del delictes que puguin ser susceptibles de generar beneficis per al receptor.

El blanqueig és considerat com un delictes afí al de receptació, i entra en el Codi penal no solament per la diferència apuntada abans amb la receptació (benefici per al receptor) sinó també per la insuficiència de la descripció de la receptació amb vista a satisfer les obligacions supranacionals que Espanya havia de traslladar al dret intern.

No obstant això, actualment l'article 301 del Codi penal es refereix a qui posseeixi, tingui, utilitzi, converteixi o transmeti béns, sabent que aquests béns tenen l'origen "*en una activitat delictiva, comesa per ell o per qualsevol tercera persona [...]*", i així obre la possibilitat al fet que qui ha comès un delictes també pugui ser autor d'un altre delictes quan intenti introduir en el mercat els productes d'aquest delictes. L'aprofitament total dels fruits del delictes, que pot passar per situar-los en el mercat, és part de l'esgotament material de la infracció, i aquest esgotament sempre s'havia considerat copenat amb el delictes comès; a partir d'ara, però, la conducta següent a la consumació jurídica del delictes podrà ser l'espai d'aparició d'un altre delictes, comès pel mateix subjecte.

2.2.2. La possessió com a blanqueig

Tan important, o més, com la incriminació genèrica de l'autoblanqueig és la inclusió, com a modalitat de conducta de blanqueig, la sola possessió o ús d'un bé que se sap o es pot suposar (dol eventual) que procedeix d'un delictes.

El Codi penal afirma que comet delictes de blanqueig qui "*posseeixi, utilitzi, converteixi, o transmeti béns, sabent que aquests tenen l'origen en una activitat delictiva, comesa per ell o per qualsevol tercera persona [...]*".

Si a la possessió o ús hi afegim la inclusió de l'autoblanqueig, a la qual ens referíem abans, tindrem que comet un nou delictes (el qui té un quadre o una joia que ha robat ell mateix, o el qui utilitza un vehicle de motor que ha sostret ell mateix, i els exemples podrien continuar i multiplicar-se fins a arribar a nivells ridículs). La causa, per descomptat, està en la inclusió de l'autoblanqueig, que en combinar-se amb la possessió o ús produeix aquestes estranyes conseqüències.

Pel que fa a la o consistent en *la possessió o ús d'un bé sabent quin és l'origen d'aquest bé*. De segur que el prelegislador volia incriminar la **possessió injustificable de béns**, com reclamen diferents acords internacionals per a la lluita contra la criminalitat organitzada, i que fins ara era atípica, tret que es recordi que en el Codi penal de 1973 s'inclouia en la receptació real (article 344 bis *h, i*) la possessió i ús de béns d'origen delictiu.

Tal com es concep la possessió o l'ús, com a modalitat de delictes de blanqueig pot ser comès per subjectes que no han intervingut en el fet delictiu del qual procedeixen els béns, i si s'atén literalment a aquesta afirmació, cal concloure que podria constituir delictes de blanqueig no solament l'ús (per exemple, de l'automòbil robat), sinó també el de qualsevol bé moble o immoble l'origen del qual estigui tenyit de delictes (com ara l'habitatge construït cometent un delictes urbanístic perfectament conegut pel seu propietari o posseïdor). Es pot dir que aquest habitatge no té "origen" en el delictes, i que aquest delictes solament ha propiciat l'edificació. D'acord; llavors, però, retornem al tema que ja hem assenyalat abans com a punt central del problema interpretatiu: decidir què vol dir que un bé té *origen* en una activitat delictiva.

2.2.3. Els béns objecte de l'acció

En els delictes de blanqueig, d'acord amb les resolucions internacionals que hem assenyalat abans, és indiferent la naturalesa del delicte precedent. N'hi ha prou que l'autor sàpiga o suposi que procedeixen d'un delicte greu; per tant, i d'acord amb el que prescriu l'article 13 del Codi penal, en relació amb l'article 33.2 del Codi penal, un delicte castigat amb una pena greu. Lògicament s'ha de tractar d'un delicte que hagi generat productes econòmicament avaluable, tant si són mobles com immobles o documentals, ja que no hem de passar per alt quina és la naturalesa del delicte. No obstant això, alguns delictes poden donar lloc a una qualificació diferent.

El delicte previ pot haver estat comès a Espanya o a l'estranger, ja que precisament les conductes punibles de blanqueig van néixer com a exigència d'una política criminal supranacional i així ho diu expressament l'article 301.4 del Codi penal.

Si es tracta de delictes procedents d'infraccions tributàries de caràcter penal, cal recordar que el delicte que comentem és independent de les limitacions que hi pugui haver en matèria de delictes fiscals per a una eventual extradició sol·licitable per aquest delicte fiscal; el blanqueig no és un delicte contra el fisc d'un altre país, sinó contra el sistema econòmic propi i internacional.

A més, pot ser un delicte permanent, ja que un dipòsit de capital de procedència delictiva, per exemple, es pot conservar durant un temps indefinit.

2.3. L'objecte del dol i altres finalitats

Es torna a plantejar la necessitat que l'autor sàpiga de l'existència d'un delicte previ. Igual que en la receptació, és excessiu exigir un coneixement total i precís, ja que una informació exacta solament és possible en situacions de gran proximitat personal als fets. Ara bé, la concurrència d'un aparell administratiu preventiu de certa intensitat permet establir una primera base probatòria del dol si més no eventual: l'arribada irregular de capitals pot ser un primer indicatiu de l'anormalitat de l'origen d'aquest capital, que al seu torn pot ser detectat en moments posteriors a l'arribada.

A diferència de la receptació, en el delicte de blanqueig de capitals no s'exigeix ànim de lucre, almenys directe, és a dir, obtenint benefici pel sol fet de transformar o ajudar a fer-ho. És clar que, per exemple, per a una entitat bancària, acceptar un dipòsit quantios és una cosa que proporciona indirectament beneficis, de la mateixa manera que és positiu acceptar un soci capitalista per a tirar endavant un negoci, sense indagar d'on procedeixen els seus diners. L'ajuda pot ser punible en tots dos casos, si realment ha estat una ajuda positiva i rellevant, però sense necessitat que hi concorri un ànim de lucre addicional.

Col·laboració amb banda armada

Si l'origen dels diners és un delicte terrorista no som en presència d'un blanqueig qualificat, sinó que aquests actes poden ser constitutius del delicte de col·laboració amb banda armada.

Operacions de blanqueig prèvies

En els béns objecte de l'acció s'hi inclouen també els capitals que provenen d'una operació de blanqueig prèvia.

2.4. Tipus qualificat

Conforme a les disposicions del Conveni de Viena, es considera més greu la modalitat de blanqueig o transformació de béns que incideixi sobre béns procedents del narcotràfic.

El paràgraf quart de l'article 301.1 diu que també s'ha d'imposar la pena en la meitat superior quan els béns tinguin l'origen en algun dels delictes compresos en els capítols V, VI, VII, VIII, IX i X del títol XIX (delictes de funcionaris), o en algun dels delictes del capítol I del títol XVI (delictes urbanístics).

2.5. Comissió imprudent

La gravetat d'aquestes conductes, d'una banda, i l'àmplia gamma de normes de cura de base legal o reglamentària, específicament derivades de les pròpies de prevenció del blanqueig de capitals, o bé de fonts més àmplies (normes tributàries, per exemple) que presideixen les activitats financeres, proporciona la base suficient perquè el legislador hagi construït una modalitat imprudent.

La configuració del deure de cura en aquesta modalitat es resumeix en la regla, aparentment senzilla, de no acceptar aportacions, inversions, dipòsits, compres, etc., que puguin ser fruit de delictes. Això comporta un deure de zel que pot tenir base legal, però no per a tota la ciutadania. Per això, es poden produir dificultats pràctiques insalvables que acabin amb una reducció del camp d'aplicació d'aquesta modalitat a les persones i entitats que expressament tinguin deures de control.

Per exemple, un artista ven un quadre que tindrà cotització ulterior per una bona suma de diners la procedència dels quals ni coneix ni li és possible ni exigible conèixer.

2.6. El tipus agreujat per pertinença a una organització

El criteri d'agreujar les penes en els casos en què els delictes es cometin en el marc d'una organització dedicada a la transformació de béns o blanqueig té el precedent en l'antic article 344 bis del Codi penal de 1973, que així ho disposava per a les organitzacions relacionades en general amb el tràfic de drogues, i, en concret, amb el blanqueig dels guanys procedents d'aquest tràfic. Aquests criteris agreujants procedeixen també de la reiteradament esmentada Convenció de Viena. Per als caps, administradors o encarregats es disposa una exasperació del càstig molt severa (penes superiors en grau). Per als mers empleats o subalterns cal recordar la necessitat que dol o culpa intervinguin en la seva actuació personal.

El concepte d'*organització* no es correspon evidentment amb el de *persona jurídica*. Una organització és, per a la nostra jurisprudència, qualsevol grup de persones amb plans comuns i repartiment de funcions, encara que sigui tran-

sitòriament, interpretació excessivament vaga i àmplia, i, encara més important, aliena al concepte criminològic d'*organització delictiva*, que és una mica més complex que un mer acord transitori entre unes quantes persones per a cometre un delictes.

L'organització és un grup mínimament estable, amb un esquema de poder, direcció i planificació que uns dissenyen i uns altres compleixen.

Solament així es poden explicar les mesures descrites en els apartats *a*, *b* i *c* de l'article, cap de les quals no és concebible per a una reunió transitòria de persones, encara que en aquesta reunió hi hagi jerarquia i pla d'actuació.

La llei preveu, malgrat tot, dues classes d'organitzacions, a l'efecte del delictes:

- 1) Les que essent formalment legals han amagat accidentalment un procés de blanqueig.
- 2) Les que són solament societats o negocis ficticis dedicats a la transformació de béns procedents de delictes.

Les mesures imposables a l'organització formen part de les que permet l'article 129 del Codi penal.

2.7. L'agreujament per la condició personal del subjecte actiu

L'article 303 del Codi penal enumera una llarga relació de subjectes la intervenció dels quals, sempre aprofitant-se del càrrec, funcions o feina, en la comissió de delictes de receptació o blanqueig⁵ determina la imposició acumulada de penes privatives de drets, que agreugen les que com a accessòries a les de presó s'hagin pogut imposar de conformitat amb els articles 55-57 del Codi penal, a les quals, si escau, desplacen⁶.

⁵Els compresos en el capítol XIV amb el nom de "transformació o conversió de béns".

⁶Article 54 del Codi penal.

Ara bé, aquestes qualificacions tenen la seva raó de ser en relació amb els delictes relatius al tràfic de drogues –pels quals van ser introduïdes el 1992– i a la transformació dels guanys procedents d'aquest tràfic, ja que:

- 1) solament així s'entén l'agreujament que es produeix per a persones que disposen d'estructures especialment aptes per a això o de persones a les quals, per la seva professió o feina, és especialment reprotxable la comissió d'aquests delictes, i
- 2) solament així s'entenen els esments a facultatius, docents, educadors, psicòlegs, sanitaris, farmacèutics, etc. Per això, tenen sentit en l'article 372 del Codi penal i no en aquest.

Partint d'això, i sempre per a evitar conclusions impracticables, es pot sostenir que la qualificació prevista per als subjectes que es van incorporar al Codi penal a propòsit del tràfic de drogues solament s'ha d'apreciar quan la transformació té per objecte béns procedents d'aquesta classe de delictes. Disposem, per a sostenir-ho, d'una interpretació històrica i un argument analític, ja que els professionals que s'esmenten ja han d'haver actuat en l'exercici del seu ofici, cosa que potser és plantejable en el camp dels delictes relatius al tràfic de drogues, però no és imaginable en les altres activitats de blanqueig.

2.8. La incriminació d'actes preparatoris

L'article 304 del Codi penal declara punibles la provocació, la conspiració i la proposició per a cometre els delictes previstos en els articles 301-303 del Codi penal, condició obligada, ja que els actes preparatoris solament s'han de castigar en els casos expressament previstos en la llei. També és sabut, però, que la llei no ordena que, presa la decisió d'incriminar-los, hagi d'abastar necessàriament els tres actes preparatoris legalment descrits (conspiració, provocació i proposició), perquè pot ser que n'hi hagi algun que no tingui sentit en relació amb la classe d'infracció prevista.

Això és el que succeeix amb la incriminació de la "provocació a la transformació o conversió de diners", conducta que és poc versemblant. Si a això s'hi afegeix l'escassa persecució real que tenen els actes preparatoris s'arriba fàcilment a la conclusió que, una vegada més, el legislador ha menyspreat no solament el principi d'intervenció mínima, sinó el de no crear lleis penals que neixin mortes o sense sentit.

D'altra banda, es disposa la incriminació d'actes preparatoris relacionats amb qualsevol dels delictes descrits en els articles 301-303 del Codi penal. Aquesta remissió tan àmplia és enganyosa, ja que el contingut d'aquests preceptes en molts casos no és susceptible de ser relacionat amb actes preparatoris de cap espècie.

Per exemple, el número 3 de l'article 301 del Codi penal descriu una modalitat imprudent, respecte de la qual, com és lògic, no cal parlar d'actes preparatoris. L'article 302 del Codi penal descriu el que no deixen de ser qualificacions del delicte regulat en l'anterior article 301 del Codi penal, a més d'incloure mesures addicionals que comentem en el lloc que toca. No pertoca plantejar actes preparatoris, cosa que tampoc no és possible en relació amb l'article 303 del Codi penal, que també es dedica a establir qualificacions personals.

Resum

Els delictes de receptació i blanqueig de capitals comparteixen, des del Codi penal de 1995, un mateix emplaçament sistemàtic, que ha permès superar les duplicitats reguladores que provocava el sistemàtic del Codi penal de 1973.

El delicte de receptació, el límit punitiu del qual és representat per la pena abstracta prevista per al delicte del qual prové l'objecte receptat, es construeix a partir dels elements següents:

- La comissió precedent d'un delicte contra el patrimoni o l'ordre socioeconòmic.
- La recepció, l'ocultació o l'adquisició, la possessió o la tinença dels efectes d'aquest delicte precedent o l'ajuda als responsables per a aprofitar-se d'això.
- El coneixement de la comissió prèvia d'aquest delicte.
- L'ànim de lucre, que diferencia la receptació de l'encobriment.

Com a figures agreujades del delicte de receptació, s'inclouen la receptació amb ànim de traficar amb els efectes receptats i el tràfic fet en un establiment o local comercial o industrial. D'altra banda, la receptació de les faltes solament constitueix un delicte quan es duu a terme habitualment.

Pel que fa al delicte de blanqueig de capitals, el legislador de 1995 criminalitza amb aquesta figura delictiva totes les operacions tendents a la conversió de béns procedents d'un delicte greu i l'aflorament d'aquests béns en el mercat econòmic o de negocis legal.

D'acord amb la normativa internacional vigent en aquest àmbit i l'orientació politicocriminal que es dedueix d'aquesta normativa, el Codi penal descriu la conducta típica en termes amplis. De la mateixa manera, incrimina la comissió imprudent i la conspiració, la proposició o la provocació per a cometre aquest delicte.

Com que el blanqueig de capitals, en termes criminalistes, sol estar íntimament relacionat amb el tràfic de drogues i com que la política de la majoria dels països és molt repressiva en aquest àmbit de la criminalitat, el nou Codi penal estableix un tipus agreujat de blanqueig de béns procedents del narcotràfic. També cal buscar aquí la causa de l'agreujament per raó de la qualitat professional que recull l'article 303 del Codi penal.

Finalment, i també parcialment relacionat amb el problema del narcotràfic, es qualifica específicament el tema de la pertinença a una organització dedicada al blanqueig de capitals, que es considera encara més greu si el delicte el cometten els caps, els administradors o els encarregats d'aquesta administració. A més, s'estableixen les possibles mesures accessòries que es poden adoptar en relació amb l'organització mateixa o amb els seus locals o establiments.

Exercicis d'autoavaluació

1. Si el receptor ha participat en el delictes precedent –del qual prové l'efecte receptat–, la seva conducta s'ha de qualificar...

- a) de delictes de receptació.
- b) de concurs ideal de la participació en el delictes precedent i el delictes de receptació.
- c) únicament de participació en el delictes precedent.

2. En el delictes de receptació, l'efecte que el receptor rep o que ajuda a aprofitar-se'n ha de procedir...

- a) d'un delictes contra els béns jurídics de caràcter individual.
- b) d'un delictes contra el patrimoni o l'ordre socioeconòmic.
- c) d'un delictes contra la llibertat sexual.

3. El coneixement que el receptor ha de tenir de l'origen il·lícit de l'efecte comporta que...

- a) sigui suficient amb el dol eventual.
- b) n'hi hagi prou que sàpiga que l'efecte procedeix de qualsevol acte il·lícit.
- c) hi hagi d'haver dol directe. Per tant, és necessari que hi hagi una seguretat que l'efecte procedeix d'un delictes contra el patrimoni o l'ordre socioeconòmic, encara que no se'n conegui el *nomen iuris*.

4. Perquè la receptació de faltes constitueixi un delictes de receptació és necessari que...

- a) hi hagi habitualitat.
- b) es dugui a terme en un local públic.
- c) es tracti d'una falta contra el patrimoni encara que no hi concorri l'habitualitat de la receptació.

5. La receptació d'un efecte obtingut en un delictes contra el patrimoni comès amb la concurrència de l'eximent de l'exercici legítim d'un dret...

- a) constitueix un delictes de receptació.
- b) no constitueix un delictes de receptació d'acord amb el que estableix l'article 300 del Codi penal *a contrario sensu*.
- c) constitueix un delictes de receptació al qual es pot aplicar l'eximent incomplet d'obrar en l'exercici legítim d'un dret.

6. En el blanqueig de capitals, el delictes precedent...

- a) ha de ser un delictes de caràcter econòmic.
- b) ha de ser un delictes patrimonial o de tràfic de drogues.
- c) pot ser qualsevol tipus de delictes, sempre que legalment es consideri greu.

7. Dels delictes estudiats en aquest mòdul didàctic, el Codi penal preveu la possible comissió imprudent...

- a) del delictes de receptació.
- b) del delictes de blanqueig de capitals.
- c) dels delictes de receptació i blanqueig de capitals.

8. La pertinença a una organització amb determinades finalitats constitueix una qualificació específica...

- a) en el delictes de receptació.
- b) en cap dels delictes analitzats en aquest mòdul.
- c) en el delictes de blanqueig de capitals.

Solucionari

Exercicis d'autoavaluació

1. c

2. b

3. c

4. a

5. b

6. c

7. b

8. c

Glossari

ànim de lucre *m* Element subjectiu de l'acte il·lícit que consisteix en el propòsit d'obtenció de qualsevol benefici material o moral derivat del delictes.

CP *m* Codi penal.

delicte greu *m* Delicte castigat amb una pena greu.

efectes del delicte *m pl* Tots els fruits del delicte, pel que fa al delicte de receptació, que puguin generar beneficis per al receptor.

establiment comercial o industrial *m* Local on s'ofereixen a la venda o es fabriquen i ofereixen béns, productes o serveis.

facultatiu *m pl* Metges, psicòlegs, persones en possessió de títols sanitaris, veterinaris, farmacèutics i els seus dependents.

habitualitat *f* Realització d'una conducta típica com a mínim en tres ocasions.

LO *f* Llei orgànica.

organització *f* Grup mínimament estable amb un esquema de poder, direcció i planificació.

RJ *m* Repertori de jurisprudència Aranzadi.

STS *f* Sentència o sentències del Tribunal Suprem.

tràfic *m* Àmbit en què s'intercanvien béns, productes o serveis.

Bibliografia

Bibliografia bàsica

Corcoy Bidasolo, M.; Mir Puig, S. (2011). *Comentarios al código penal*. València: Tirant lo Blanch.

Martínez-Buján Pérez, C. (2011). *Derecho penal económico y de la empresa. Parte especial* (3a. ed.). València: Tirant lo Blanch.

Martínez-Buján Pérez, C. (2011). *Derecho penal económico y de la empresa. Parte general* (3a. ed.). València: Tirant lo Blanch.

Muñoz Conde, F. (2010). *Derecho penal. Parte especial* (18a. ed.). València: Tirant lo Blanch.

Muñoz Conde, F. (2010). *Derecho penal. Parte general* (8a. ed.). València: Tirant lo Blanch.

Quintero Olivares, G.; Morales Prats, F.; Tamarit Sumalla, J. M.; García Albero, R. (2011). *Comentarios a la parte especial del Derecho penal* (6a. ed.). Cizur Menor (Navarra): Thomson-Aranzadi.

Tiedemann, K. (2010). *Manual de Derecho penal económico. Parte general y especial*. València: Tirant lo Blanch.

Vives Antón, T. S.; Orts Berenguer, E.; Carbonell Mateu, J. C.; González Cussac, J. L.; Martínez-Buján Pérez, C. (2010). *Derecho penal. Parte especial* (3a. ed.). València: Tirant lo Blanch.

Bibliografia complementària

Arroyo Zapatero, L. (1986). "Inconstitucionalidad de la presunción de habitualidad en la receptación". *La Ley* (núm. 2, pàg. 652).

Bacigalupo Zapater, E. (dir.) (1998). *Curso de Derecho Penal Económico*. Madrid: Marcial Pons.

Bajo Fernández, M.; Bacigalupo, S. (2001). *Derecho Penal Económico*. Madrid: Centro de Estudios Ramón Areces.

Bajo Fernández, M. (coord.) **i altres** (1998). *Compendio de Derecho Penal: parte especial* (vol. II). Madrid: Editorial Centro de Estudios Ramón Areces.

Blanco Cordero, I. (2002). *El delito de blanqueo de capitales*. Cizur Menor: Thomson-Aranzadi.

Cadenas Cortina, C. (1995). "Problemas de la penalidad en los delitos de receptación y blanqueo de dinero". *Cuadernos de Política Criminal* (núm. 56, pàg. 373).

Carmona Salgado, C. (1995). "La receptación". *Cuadernos de Derecho Judicial* (núm. XV, pàg. 239).

Carpio Delgado, J. del (1997). *El delito de blanqueo de bienes en el Código penal*. València: Tirant lo Blanch.

Cobo del Rosal, M.; Carmona Salgado, C.; González Rus, J. J. i altres (1999). *Curso de Derecho penal español. Parte especial I y II*. Madrid: Marcial Pons.

Conde-Pumpido Ferreiro, C. (1995). *Encubrimiento y receptación*. Barcelona: Bosch.

Conde-Pumpido Ferreiro, C. (coord.) **i altres** (2004). *Código penal comentado* [amb comentaris i concordances] (2 vol.). Barcelona: Bosch.

Conde-Pumpido Ferreiro, C. (dir.) (2001). *Código Penal. Doctrina y Jurisprudencia* (toms I, II i III). Madrid: Trivium.

Díez Ripollés, J. L. (1994). "El blanqueo de capitales procedentes del tráfico de drogas. La receptación de la legislación internacional en el ordenamiento penal español". *Actualidad Penal* (núm. 32).

Fabián Caparrós, E. (1998). *El delito de blanqueo de capitales*. Madrid: Colex.

Gómez Benítez, J. M. (2002). *Derecho penal económico*. Madrid: Consejo General del Poder Judicial ("Manuales de Formación Continuada", 14, 2001).

Gómez Iniesta, D. J. (1996). *El delito de blanqueo de capitales en Derecho español*. Barcelona: CEDECS.

Gómez Pavón, P. (1994). "El bien jurídico protegido en la receptación, blanqueo de dinero y encubrimiento". *Cuadernos de Política Criminal* (núm. 53, pàg. 459).

Martínez-Buján Pérez, C. (2002). *Derecho penal económico*. València: Tirant lo Blanch.

Mata, J. de la (1989). *Límites de la sanción en el delito de receptación, la receptación sustitutiva y la teoría del mantenimiento. El artículo 546 bis d del Código penal*. Madrid: Civitas.

Quintero Olivares, G. i altres (2011). *Comentarios al Código penal español* (6a. ed.). Cizur Menor (Navarra): Thomson-Aranzadi.

Rodríguez Mourullo, G. (dir.) **i altres** (1997). *Comentarios al Código penal*. Madrid: Civitas.

Suárez-Mira Rodríguez, C. (2004). *Manual de Derecho penal* (2a. ed.). Madrid: Civitas.

Vidales Rodríguez, C. (1997). *Los delitos de receptación y legitimación de capitales en el Código penal de 1995*. València: Tirant lo Blanch.

Vives Antón, T. S.; Boix Reig, V.; Orts Berenguer, E. i altres (1996). *Comentarios al Código penal de 1995*. València: Tirant lo Blanch.

